

Erzurum, Erzincan ve Bayburt İllerindeki İmalat İşletmelerinde Depolama ve Satın Alma Kararlarının Üretime Etkisine Yönelik Bir Karşılaştırma

Selçuk KORUCUK (*)

Öz: Günümüzde ağır rekabet koşullarında işletmeler değişen piyasa şartları ve gelişen üretim süreçleri altında esnek bir yapıda olmaları gerekmektedir. Öyle ki; kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması işletmeler için önemli olup aynı zamanda işletmelerin rekabetçi pazar koşullarında varlıklarının devamı hatasız üretim ile müşteri memnuniyetine büyük ölçüde bağlıdır. Özellikle imalatçı işletmeler için bu unsurların sağlanması üretimin devamlılığın vazgeçilmez bir ögesidir. Bu olgulardan hareketle günümüzde imalatçı işletmeler için depolama ve satın alma kararları hem ürünlerin üretilmesinde, hem de üretim süreçlerinin etkinliği ve maliyetlerin düşürülmesi noktasında önem arz etmektedir. Bu çalışmada, Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerindeki imalat işletmelerinde depolama ve satın alma kararlarının üretime olan etkisinin belirlenmesi amaçlanmış ve Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerindeki depolama ve satın alma kararlarındaki farklılıklar tespit edilmiş ve kıyaslanmıştır. Çalışma Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinde faaliyet göstermekte olan imalat işletmeleri üzerinde uygulanmıştır; depolama ve satın alma kararlarının üretime etkisi noktasında iller arasındaki farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Depolama, Depolama Kararları, Endüstriyel Satın Alma, Endüstriyel Satın Alma Kararları.

A Comparison of The Production Effect of Warehouse and Purchasing Decisions of Manufacturing Operations in Erzurum, Erzincan and Bayburt Provinces

Abstract: Today, under severe competition conditions, businesses need to be flexible under changing market conditions and developing production processes. So, effective, economical and efficient use of resources is important for businesses, and at the same time, businesses remain largely dependent on faultless production and customer satisfaction in the competitive market conditions. Provision of these elements, especially for manufacturing enterprises, is an indispensable element of production continuity. With these developments, warehouse and purchasing decisions for manufacturers' businesses today are important both in the production of products and in the efficiency and cost of production processes. In this study, it was aimed to determine the production effect of warehouse and purchasing decisions in manufacturing enterprises in Erzurum, Erzincan and Bayburt and differences in warehouse and purchasing decisions in Erzurum, Erzincan and Bayburt were determined and compared. The study was carried out on manufacturing operations in Erzurum, Erzincan and Bayburt. differences between the illusions of warehouse and purchasing decisions have been identified.

---

*) Dr.Öğr.Üyesi, Giresun Üniversitesi Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Uluslararası Lojistik ve Taşımacılık Bölümü (e-posta: selcuk.korucuk@giresun.edu.tr)

Keywords: Warehouse, Warehouse Decisions, Industrial Purchasing, Industrial Purchasing Decisions.

Makale Geliş Tarihi: 21.04.2018

Makale Kabul Tarihi: 29.05.2018

I. Giriş

Günümüzde ağır rekabet koşullarında işletmeler maliyetlerini en optimum seviyede tutup kaynaklarını etkili, verimli ve ekonomik kullanmak durumundadır. Globalleşen dünyadaki müşteri taleplerini farklı pencerelerden yakalayıp hayatta kalmak isteyen işletmeler üretim süreçlerini iyileştirmiş, sıfır hata, sıfır risk vb. unsurlar ile çalışmaya başlamıştır. Özellikle en önemli noktalardan birinin müşteri tatmini olduğu günümüz piyasa koşullarında işletme verimliliği, performansı, etkinliği ile etkililiği müşteri tatminin sağlanmasında önemli unsurlardandır. Bu unsurların gerçekleşmesi çeşitli bileşenlere bağlıdır. Bu bileşenlerden ikisi ise depolama ve satın alma kararlarıdır.

Bu kapsamda depolama, lojistiğin temel unsurlarından olan malzeme, yarı mamul, nihai ürün vb. her türlü varlığın belirli bir alanda tutulması, saklanması, korunması olarak tanımlanmıştır (Küçük, 2014:74). Başka bir tanımda ise, depolama, malların saklandığı, ilgili yerde bulundurulduğu tesislerdir (Rimene, 2008:653).

Ayrıca depolama, yüksek maliyetler ve katma değeri olmayan işlemler gibi olumsuz bir özellik gösterse bile uygulamada çoğu işletme için vazgeçilmez bir unsurdur. Ancak genel olarak işletmeler kapsamında ayırt edici bir özellik olarak süre, maliyet, esneklik, kalite konum ve yüksek performans açısından önem arz eden bir süreçtir. Depolama sadece klasik depolama tesisleri tarafından yapılmaz. Aynı zamanda dağıtım merkezleri tarafından yerine getirilen bir işlemdir (Murph ve Wood, 2004:299).

Depolama faaliyeti ürüne katma değer yaratmayan bir unsur olmasına karşılık, müşterilere verilecek hizmete etki ettiği için hizmet açısından katma değer yaratabilir. Bu katma değer unsurları ise; hizmet kalitesi, depolama hizmetinin niteliği ile sürekliliği, maliyet denetimi ve kontrolü, çevrim süresidir (Ürün-Nakit, Nakit-Ürün çevrimi) (Görçün, 2013:7).

Bu çerçevede depolama kararları aşağıda verilmiştir;

- Depo yer seçimi,
- Deponun niteliği ve ekipman kararları,
- Depolama boyutları,
- Mülkiyet biçimi,
- Çok işlem gören malların depolanması,
- Spekülatif, sezonsal ve modası geçmiş malların depolanmasından oluşmaktadır.

Endüstriyel satın alma ise, işletmenin temel ve destek faaliyetlerini yerine getirebilmesi için işletmenin amaç ve stratejilerine göre seçilmiş olan tedarikçi firmalar aracılığıyla en uygun ve en etkin şekilde işletme ihtiyaçlarının karşılandığı tedarik sürecidir (Baier, 2008:15).

Başka bir tanımda ise endüstriyel satın alma, malzemelerin, gereçlerin, aletlerin, makinelerin ve servislerin tedarik edilmesi ile bunların muhafaza edilmesi ve işletme kaynaklarının yönetiminin verimli bir şekilde yapılması olarak tanımlanmıştır. Ayrıca etkin bir satın alma için gereken unsurlar ise şunlardır; etkili bir yönetim, doğru öngörü, geliştirilmiş organizasyon kapasitesi, etkin kontrol mekanizması etkili bir planlama ve koordinasyon çabası, olarak belirtilmiştir (Bhatnagar, 2009:55).

Satın alma işlemleri sadece tedarikçiler ile gerçekleşen bir süreç değildir. Aynı zamanda destek faaliyetlerde satın alma faaliyetleri önemlidir. Örneğin, araştırma ve geliştirme için laboratuvar malzemesi alımı, muhasebe birimi için ofis malzemesi alımı, yönetim için araba kiralınması, bilgisayar yazılım ve donanımı alımı, temizlik malzemesi ile yiyecek-içecek alımı, makine, ekipman, altyapı ile bakım onarım işlemleri için alım vb. satın alma birimleri tarafından yerine getirilen faaliyetlerdir (Weele, 2010:7).

Bu kapsamda satın alma kararları aşağıda verilmiştir:

- Çevresel faktörler,
- Ekonomik faktörler,
- Politik ve Yasal faktörler,
- Fiziksel faktörler,
- Teknolojik faktörler,
- Endüstriyel yapı ile ilgili faktörler,
- Kişilerarası etkileşim faktörleri,
- Bireysel faktörlerden oluşmaktadır.

Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde depolama ve satın alma kararları üzerine gerçekleştirilen literatür araştırmaları yer almaktadır. Üçüncü bölümde materyal ve yonteme ilişkin bilgiler verilmiş ve ardından çalışmanın uygulama bölümüne geçilmiştir. Çalışmanın son bölümde ise sonuç ve gelecek çalışmalara ilişkin öneriler de bulunulmuştur.

II. Literatür Taraması

Depolama ve satın alma kararlarına yönelik literatürde sınırlı çalışmalara rastlanmış ve bu çalışmalar aşağıda verilmiştir.

Depolama ve depolama kararlarına ilişkin çalışmalar;

Aghezaf (2005) depolama kararlarının kapasite planlaması ve depo yer seçimindeki önem düzeylerini, Baboli vd., (2007) ilaç tedarik zincirinde envanter yönetimindeki depolama unsurları ile kararlarının verimlilik üzerindeki etkilerini, Modrak vd., (2010) depolama yönetiminde RFID teknolojilerine uyum sürecinde depolama ve depolama kararları ile olan ilişkilerini, Roh vd., (2013) insani yardım lojistiğinde depolama yer seçimi ve depolama kararlarını önem düzeylerini, Stoll vd., (2015) yedek parça temininde depolama stratejileri ile depolama kararlarını, Demirdöğen ve Korucuk (2017) depolama kararlarının üretime olan etkilerini incelemişlerdir.

Satın alma ve satın alma kararlarına ilişkin çalışmalar ise şunlardır;

Çabuk ve Nakıboğlu, (2003) çevreci pazarlama ve tüketicilerin çevreci tutumlarının satın alma davranışlarına etkilerini, Serin (2005) marka haberdarlığı, kullanım ve davranışının satın alma kararları üzerindeki etkisini, Erciş vd., (2007) yaşam tarzlarının satın alma karar sürecindeki rollerini, Lee ve Kacen (2008) planlı satın alma kararlarının müşteri tatmini üzerindeki etkilerini, Kim ve Gupta (2009) mevcut müşteriler ile potansiyel müşteriler arasındaki satın alma kararlarının karşılaştırılmasını, Barrena ve Sanchez (2010) organik gıda pazarında tüketim sıklığı ve satın alma kararlarının belirleyicilerini, Gülarıslan (2011) çocuk ve ailenin satın alma kararları üzerindeki etkilerini, Powers vd., (2012) dijital ve sosyal medyada satın alma kararları süreçlerini, Neha ve Manaj (2013) satış promosyon araçlarının tüketici satın alma kararlarına olan etkilerini, Yıldız ve Akçayır (2014) AVM'lerin satın alma kararlarının tüketici satın alma davranışlarına olan etkilerini, Bahar (2015) elektronik ağızdan ağıza iletişimin tüketici satın alma kararlarına olan etki düzeylerini, Shulman vd., (2016) tüketici belirsizliği ve satın alma kararlarının önem düzeylerini, Ursu (2017) sıralamanın tüketici arama ve kararlarına olan etkilerini, Kwahk ve Kim (2017) müşteri satın alma kararlarının sosyal medyaya etkilerini, Vural ve Güllü (2017) satın alma karar sürecinde kadınların demografik özelliklerini incelemiştirlerdir.

Yapılan literatür taramasında depolama ve satın alma kararlarının imalat işletmelerinde üretime etkisinin karşılaştırılmasına yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu olgu konunun önemini artıran bir unsurdur. Ayrıca depolama ve satın alma kararlarının imalat işletmelerinde üretime etkisinin karşılaştırılmasına yönelik Erzurum, Erzincan ve Bayburt illeri ile ilgili herhangi bir çalışmanın olmaması da bölgesel olarak konunun önemini artıran başka bir olgudur. Öte yandan depolama ve satın alma kararlarının birlikte imalat işletmelerinde uygulandığı bir çalışmanın olmaması da önem arz eden başka bir unsurdur.

Bu doğrultudaki çalışmanın amacı; Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinde imalat işletmelerinde depolama ve satın alma kararlarının üretime olan etkisinin karşılaştırılması, uygulamadaki benzerlik ve farklılıkların ortaya konulmasıdır.

III. Materyal ve Yöntem

Çalışmada ele alınan konular iki kısımda değerlendirilmiştir. İlk kısımda teorik bilgilere ulaşmak için araştırmalar, raporlar, resmi kayıt ve belgelerden yararlanılmıştır.

İkinci kısımda ise ilk kısımda teorik olarak ele alınan bilgilerin uygulamadaki karşılığını ortaya koymak için analiz amaçlı anket çalışmasından yararlanılmıştır.

Bu çerçevede depolama ve satın alma kararlarının Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinde faaliyet gösteren imalat işletmelerinde üretime etkisinin karşılaştırılmasına ilişkin bilgi toplama formu (anket) oluşturulmuştur. Bilgi toplama formu uygulanacak işletmelerin Erzurum, Erzincan ve Bayburt Ticaret ve Sanayi Odası verileri esas alınarak imalat işletmeleri üzerine faaliyet gösteren toplam 402 firma ile işletme ortamında yüz yüze görüşülmüş ve işletmelerden anketlere yanıt alınmıştır.

Sorulan sorular aşağıda verilen ana başlıklar halinde sıralanmıştır. Bunlar;

1. Genel Bilgiler,

2. Depolama kararları ve satın alma kararları ile ilgili sorulardan oluşmaktadır.

Anket sonuçları SPSS ortamına aktarılarak istatistik yöntemlerle değerlendirilmiştir. Ayrıca frekans ve yüzde dağılımlar ile belirlenen değişkenler arasında ilişki analizleri yapılmıştır.

İmalat işletmelerinde depolama ve satın alma kararlarına ilişkin olarak yapılan güvenilirlik analiz sonucu aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo1. Güvenilirlik Analiz Sonucu

İl	Ölçekler	İfade Sayısı	Cronbach's Alpha (α)
Erzurum	Depolama Kararları	25	0,910
Erzincan	Depolama Kararları	25	0,823
Bayburt	Depolama Kararları	25	0,799
Erzurum	Satın Alma Kararları	25	0,934
Erzincan	Satın Alma Kararları	25	0,886
Bayburt	Satın Alma Kararları	25	0,856

Kullanılan ölçeklerin Cronbach Alfa (α) katsayıları değerlendirildiğinde imalat sektöründeki işletmelerin depolama ve satın alma kararlarına yönelik ölçeğin güvenilirlik analizi sonuca göre ölçeklerin iyi düzeyde ($\alpha > 0,70$) güvenilir olduğu söylenebilir. Bu nedenle ölçekten herhangi bir değişken çıkarılmayarak, diğer analizlere devam edilmiştir.

IV. Araştırmanın Bulguları ve Tartışma

Araştırma kapsamına giren imalatçı işletmelerde depolama ve satın alma kararlarının üretime olan etkisi belirlenerek Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerindeki uygulama farklılıkları ortaya konulacaktır. Özellikle üretim ve hizmet sunumundaki zayıflıklara ışık tutması ve bu zayıflıkların giderilmesine yol gösterici olması beklenmektedir. Ayrıca araştırma da imalatçı işletmelerde depolama ve satın alma kararlarının üretime olan etkisinin iller bazında karşılaştırılmasına yönelik literatürde çalışma yapılmaması konunun önemini bir kat daha artırmaktadır. Bu çerçevede araştırmanın demografik bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo2 . Katılımcıların Cinsiyet Grupları Bakımından Dağılımı

Cinsiyet Dağılımı	F	%
Erkek	354	88,1
Kadın	48	11,9
Toplam	402	100

Çalışmada yer alan katılımcıların cinsiyet grupları bakımından dağılımı incelendiğinde, erkeklerin çoğunlukla olduğu görülmektedir. Katılımcıların %88,1'i erkek, %11,9'unun kadın olduğu tespit edilmiştir. Tablo 3. de ise katılımcıların yaş grupları bakımından dağılımı verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Yaş Grupları Bakımından Dağılımı

Yaş Dağılımı	F	%
19-25	9	2,2
26-35	97	24,1
36-45	225	56
46 ve Üzeri	71	17,7
Toplam	402	100

Tablo 3'te görüldüğü üzere çalışmada yer alan katılımcıların yaş gruplarına göre dağılımında ise 36-45 yaş aralığında katılımcıların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Katılımcıların %2,2'sinin 19-25, %24,1'inin 26-35, %56'sının 36-45 ve %17,7'sininde 46 ve üzeri yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Tablo 4. de ise katılımcıların eğitim düzeyleri bakımından dağılımı verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Eğitim Düzeyleri Bakımından Dağılımı

Eğitim Düzeyi Dağılımı	F	%
İlkokul	64	15,9
Ortaokul	93	23,1
Lise	134	33,3

Önlisans	41	10,2
Lisans	67	16,7
Lisansüstü	3	0,7
Toplam	402	100

Katılımcıların eğitim düzeylerinin belirlenmesine yönelik yapılan çalışma sonucunda katılımcıların çoğunlukla Lise mezunu olduğu saptanmıştır. Katılımcıların %15,9'unun ilkokul, %23,1'inin ortaokul, %33,3'ünün lise, %10,2'sinin önlisans, %16,7'sinin lisans ve %0,7'sinin lisansüstü eğitim düzeyinde öğrenime sahip olduğu görülmüştür. Tablo 5. de ise çalışmaya katılan işletmelerin bulunduğu il bakımından dağılımı verilmiştir.

Tablo 5. İşletmelerin Bulunduğu İl Bakımından Dağılımı

İl	F	%
Erzurum	254	63,2
Erzincan	92	22,9
Bayburt	56	13,9
Toplam	402	100

Çalışmaya katılan işletmelerin bulunduğu il bakımından dağılımı incelendiğinde işletmelerin çoğunlukla Erzurum ilinde olduğu saptanmıştır. İşletmelerin %63,2'sinin Erzurum, %22,9'unun Erzincan ve %13,9'unun ise Bayburt ilinde olduğu tespit edilmiştir. Tablo 6. da ise işletmelerin sektör bakımından dağılımı verilmiştir.

Tablo 6. İşletmelerin Sektör Bakımından Dağılımı

Sektör	F	%
Gıda	136	33,8
Orman Ürünleri ve Mobilya	94	23,4
Metal Eşya ve Mermer	69	17,2
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	39	9,7
Dokuma ve Eşya	29	7,2

Kimya/Petrol/Plastik	35	8,7
Toplam	402	100

Çalışmaya katılan işletmelerin sektör bakımından dağılımına göre gıda işletmelerinin çoğunlukta olduğu görülmüştür. İşletmelerin %33,8'inin gıda, %23,4'ünün orman ürünleri ve mobilya, %17,2'sinin metal eşya ve mermer, %9,7'sinin taş ve toprağa dayalı sanayi, %7,2'sinin dokuma ve eşya ve % 8,7'sinin kimya/petrol/plastik sektöründe faaliyet gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 7. Depolama Kararlarının Üretime Etkisini İçeren KMO and Bartlett's Tablosu

Erzurum İli için Depolama Kararları	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,880
Bartlett's Test of Approx. Chi- Sphericity Square	4,19696
df	375
Sig.	,000
Erzincan İli için Depolama Kararları	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,797
Bartlett's Test of Approx. Chi- Sphericity Square	3,93616
df	315
Sig.	,000
Bayburt ili için Depolama Kararları	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,774
Bartlett's Test of Approx. Chi- Sphericity Square	3,82128
df	300
Sig.	,000

Yapılan analiz sonucuna göre Tablo 7.de gösterildiği gibi KMO'nun 0,50'den büyük olması örneklem büyüklüğünün uygun veya yeterli olmasını göstermektedir (Küçük, 2016: 190). Yine Bartlett's Sig. değeri 0,05'den küçük olduğundan dolayı çalışmaya faktör analizi uygulanabilir. Tablo 8. de depolama kararlarına ilişkin faktör analizi içeren

tablo verilmiştir. Temel bileşenlerin analizinde Varimax (döndürme) yönteminden faydalanılmıştır.

Tablo 8. Depolama Kararlarına İlişkin Faktör Analizi

Değişkenler	Katma Değ. Faal.	Depo Niteliği	Depo Süreç.	Depo Bilgi Tek. ve Düz. Faal.	Depo Sak. Koş. ve Taşıma Sis.	Depo Palet Çeş. ve Stok Yön.	Depo Döngü Hızı ve Spklf. vb. Depo İşl.
Depodaki konsolidasyon faaliyetleri üretimi etkilemektedir.	,862						
Depodaki ambalajlama faaliyetleri üretimi etkilemektedir.	,799						
Depodaki elleçleme faaliyetleri üretimi etkilemektedir.	,769						
Depodaki çok çalışılan malların depolanması üretimi etkilemektedir.	,450						
Deponun boyutları ve kapasitesi üretimi etkilemektedir.		,834					
Depo yer seçimi üretimi etkilemektedir.		,789					
Depodaki mülkiyet biçimi üretimi etkilemektedir.		,778					
Depodaki ürün hacmi ve ağırlığı üretimi etkilemektedir.		,655					
Depodaki yükleme ve teslim etme işlemleri üretimi etkilemektedir.			,818				
Depolardaki diğer kriterler (genel temizlik, iş güvenliği,			,793				

atık yönetimi vb.) üretimi etkilemektedir.							
Depolanan malın özelliği (kırılma, parlama, patlama vb.) üretimi etkilemektedir.			,657				
Depolarda müşterilerden gelen istekler ve müşteri ile yapılan sözleşmeler üretimi etkilemektedir.			,413				
Depoda kullanılan yazılım ve bilgi iletişim teknolojileri üretimi etkilemektedir.				,840			
Depodaki önleyici ve düzeltici faaliyetler üretimi etkilemektedir.				,833			
Depoda kullanılan sipariş toplama sistemleri (toplayıcıdan parçaya, otomasyona dayalı vb.) üretimi etkilemektedir.				,691			
Depodaki önleyici ve düzeltici faaliyetler üretimi etkilemektedir.				,655			
Depodaki ürünlerin saklama koşullarının güvenliği üretimi etkilemektedir.					,810		
Depodaki diğer faaliyetler (risk yönetimi, performans ölçümü vb.) üretimi etkilemektedir.					,706		
Depodaki malzeme taşıma sistemleri üretimi etkilemektedir.					,596		
Depolama sistemleri (raf,blok, çekmece, otomatik vb.) üretimi etkilemektedir.					,514		

Depoda kullanılan palet çeşitleri ve ölçüleri üretimi etkilemektedir.						,841	
Depoda kullanılan stok yöntemleri üretimi etkilemektedir.						,808	
Depodaki spekülative, sezonsal ve modası geçmiş malların depolanması üretimi etkilemektedir.							,797
Depo çalışanın parçaya gitmesi üretimi etkilemektedir.							,581
Depodaki ürün döngü hızı ve sevkiyat ile bekleme süreleri üretimi etkilemektedir.							,420
Toplam Açıklanan Varyans							%65,80

Depolama kararlarının üretim sürecine etkisini incelemek için faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre depolama kararlarının üretime olan etkisine yönelik ifadelerin açıklanma oranı %65,80'dir. Yine faktör analizi sonuçları değerlendirildiğinde 7 faktör elde edilmiş ve sorular bu çerçevede gruplandırılmıştır. Tablo 9. da ise Erzurum ilinde depolama kararlarının üretime etkisini gösteren regresyon analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo 9. Erzurum İli Depolama Kararlarının Üretime Etkisi

Bağımlı Değişken: Üretim Kapasitesi	Beta	T	P
Bağımsız Değişkenler: Depolama Kararları			
Depo yer seçimi üretimi etkilemektedir.	0,151	3,33	0,000
Deponun boyutları ve kapasitesi üretimi etkilemektedir.	0,271	2,25	0,002
Depodaki mülkiyet biçimi üretimi etkilemektedir.	0,144	2,37	0,009
Depodaki ürün hacmi ve ağırlığı üretimi etkilemektedir.	0,075	0,99	0,450

Depodaki ürün döngü hızı ve sevkiyat ile bekleme süreleri üretimi etkilemektedir.	0,019	0,77	0,881
Depoda kullanılan palet çeşitleri ve ölçüleri üretimi etkilemektedir.	0,099	1,27	0,881
Depoda kullanılan stok yöntemleri üretimi etkilemektedir.	0,222	0,97	0,133
Depoda kullanılan sipariş toplama sistemleri (toplayıcıdan parçaya, otomasyona dayalı vb.) üretimi etkilemektedir.	0,135	0,77	0,313
Depoda kullanılan yazılım ve bilgi iletişim teknolojileri üretimi etkilemektedir.	0,187	2,51	0,006
Depodaki önleyici ve düzeltici faaliyetler üretimi etkilemektedir.	0,192	2,42	0,008
Depoda uygulanan depolama teknikleri ve depo ekipmanları üretimi etkilemektedir.	0,177	0,70	0,919
Depodaki elleçleme faaliyetleri üretimi etkilemektedir.	0,063	0,63	0,515
Depodaki konsolidasyon faaliyetleri üretimi etkilemektedir.	0,155	0,054	0,607
Depodaki ambalajlama faaliyetleri üretimi etkilemektedir.	0,057	0,68	0,610
Depodaki çok çalışılan malların depolanması üretimi etkilemektedir.	0,035	0,67	0,501
Depodaki malzeme taşıma sistemleri üretimi etkilemektedir.	0,277	2,30	0,002
Depolama sistemleri (raf,blok, çekmece, otomatik vb.) üretimi etkilemektedir.	0,091	1,22	0,144
Depodaki ürünlerin saklama koşullarının güvenliği üretimi etkilemektedir.	0,292	2,66	0,005
Depodaki diğer faaliyetler (risk yönetimi, performans ölçümü vb.) üretimi etkilemektedir.	0,122	,204	0,800
Depodaki spekülâtif, sezonsal ve modası geçmiş malların depolanması üretimi etkilemektedir.	0,027	0,59	0,570

Depolarda müşterilerden gelen istekler ve müşteri ile yapılan sözleşmeler üretimi etkilemektedir.	0,150	3,11	0,001
Depo çalışanın parçaya gitmesi üretimi etkilemektedir.	0,009	0,78	0,388
Depodaki yükleme ve teslim etme işlemleri üretimi etkilemektedir.	0,165	2,54	0,002
Depolardaki diğer kriterler (genel temizlik, iş güvenliği, atık yönetimi vb.) üretimi etkilemektedir.	0,213	1,69	0,014
Depolanan malın özelliği (kırılma, parlama, patlama vb.) üretimi etkilemektedir.	0,169	3,01	0,002
R ² =0,571 F= 8,177 sig.=0,000			

Tabloda görülen regresyon analizinde R² değeri 0,571 olarak tespit edilmiştir. Buna göre modelde yer alan bağımsız değişkenler, bağımlı değişken olan depolama kararları üzerinde %57,1'lik değişimi açıklamaktadır.

Tablo 10. Erzincan İli Depolama Kararlarının Üretime Etkisi

Bağımlı Değişken: Üretim Kapasitesi	Beta	T	P
Bağımsız Değişkenler: Depolama Kararları			
Depo yer seçimi üretimi etkilemektedir.	0,227	0,97	,0003
Deponun boyutları ve kapasitesi üretimi etkilemektedir.	0,129	2,17	0,013
Depodaki mülkiyet biçimi üretimi etkilemektedir.	0,181	2,51	0,013
Depodaki ürün hacmi ve ağırlığı üretimi etkilemektedir.	0,131	1,99	0,014
Depodaki ürün döngü hızı ve sevkiyat ile bekleme süreleri üretimi etkilemektedir.	0,074	1,11	0,198
Depoda kullanılan palet çeşitleri ve ölçüleri üretimi etkilemektedir.	0,117	,207	0,817
Depoda kullanılan stok yöntemleri üretimi etkilemektedir.	0,111	2,22	0,011
Depoda kullanılan sipariş toplama sistemleri (toplayıcıdan parçaya, otomasyona dayalı vb.) üretimi etkilemektedir.	0,099	1,01	0,515

Depoda kullanılan yazılım ve bilgi iletişim teknolojileri üretimi etkilemektedir.	0,177	2,02	0,013
Depodaki önleyici ve düzeltici faaliyetler üretimi etkilemektedir.	0,222	2,56	0,005
Depoda uygulanan depolama teknikleri ve depo ekipmanları üretimi etkilemektedir.	0,202	2,30	0,014
Depodaki elleçleme faaliyetleri üretimi etkilemektedir.	0,088	0,77	0,501
Depodaki konsolidasyon faaliyetleri üretimi etkilemektedir.	0,155	1,11	0,017
Depodaki ambalajlama faaliyetleri üretimi etkilemektedir.	0,270	2,24	0,007
Depodaki çok çalışılan malların depolanması üretimi etkilemektedir.	0,101	0,98	0,313
Depodaki malzeme taşıma sistemleri üretimi etkilemektedir.	0,202	2,01	0,007
Depolama sistemleri (raf,blok, çekmece, otomatik vb.) üretimi etkilemektedir.	0,277	2,32	0,006
Depodaki ürünlerin saklama koşullarının güvenliği üretimi etkilemektedir.	0,232	2,31	0,009
Depodaki diğer faaliyetler (risk yönetimi, performans ölçümü vb.) üretimi etkilemektedir.	0,199	1,88	0,019
Depodaki spekülâtif, sezonsal ve modası geçmiş malların depolanması üretimi etkilemektedir.	0,087	0,77	0,490
Depolarda müşterilerden gelen istekler ve müşteri ile yapılan sözleşmeler üretimi etkilemektedir.	0,177	2,99	0,004
Depo çalışanın parçaya gitmesi üretimi etkilemektedir.	0,222	2,21	0,012
Depodaki yükleme ve teslim etme işlemleri üretimi etkilemektedir.	0,179	2,71	0,001
Depolardaki diğer kriterler (genel temizlik, iş güvenliği, atık yönetimi vb.) üretimi etkilemektedir.	0,244	1,77	0,017
Depolanan malın özelliği (kırılma, parlama, patlama vb.) üretimi etkilemektedir.	0,212	2,02	0,007
R ² =0,620 F= 9,518 sig.=0,000			

Tabloda görülen regresyon analizinde R² değeri 0,620 olarak tespit edilmiştir. Buna göre modelde yer alan bağımsız değişkenler, bağımlı değişken olan depolama kararları üzerinde %62'lik değişimi açıklamaktadır.

Tablo 11. Bayburt İli Depolama Kararlarının Üretim Etkisi

Bağımlı Değişken: Üretim Kapasitesi	Beta	T	p
Bağımsız Değişkenler: Depolama Kararları			
Depo yer seçimi üretimi etkilemektedir.	0,175	2,31	0,008
Deponun boyutları ve kapasitesi üretimi etkilemektedir.	0,179	3,30	0,001
Depodaki mülkiyet biçimi üretimi etkilemektedir.	0,199	2,02	0,014
Depodaki ürün hacmi ve ağırlığı üretimi etkilemektedir.	0,074	0,81	0,225
Depodaki ürün döngü hızı ve sevkiyat ile bekleme süreleri üretimi etkilemektedir.	0,096	1,20	0,119
Depoda kullanılan palet çeşitleri ve ölçüleri üretimi etkilemektedir.	0,101	0,094	0,842
Depoda kullanılan stok yöntemleri üretimi etkilemektedir.	0,099	1,98	0,019
Depoda kullanılan sipariş toplama sistemleri (toplayıcıdan parçaya, otomasyona dayalı vb.) üretimi etkilemektedir.	0,100	0,99	0,616
Depoda kullanılan yazılım ve bilgi iletişim teknolojileri üretimi etkilemektedir.	0,049	0,66	0,601
Depodaki önleyici ve düzeltici faaliyetler üretimi etkilemektedir.	0,99	2,44	0,006
Depoda uygulanan depolama teknikleri ve depo ekipmanları üretimi etkilemektedir.	0,277	0,77	0,326
Depodaki elleçleme faaliyetleri üretimi etkilemektedir.	0,101	0,125	0,409
Depodaki konsolidasyon faaliyetleri üretimi etkilemektedir.	0,77	2,12	0,010
Depodaki ambalajlama faaliyetleri üretimi etkilemektedir.	0,087	0,79	0,599
Depodaki çok çalışılan malların depolanması üretimi etkilemektedir.	0,212	2,09	0,004

Depodaki malzeme taşıma sistemleri üretimi etkilemektedir.	0,109	0,99	0,111
Depolama sistemleri (raf,blok, çekmece, otomatik vb.) üretimi etkilemektedir.	0,199	2,09	0,019
Depodaki ürünlerin saklama koşullarının güvenliği üretimi etkilemektedir.	0,201	2,11	0,011
Depodaki diğer faaliyetler (risk yönetimi, performans ölçümü vb.) üretimi etkilemektedir.	0,125	0,77	0,470
Depodaki spekülative, sezonsal ve modası geçmiş malların depolanması üretimi etkilemektedir.	0,076	0,59	0,512
Depolarda müşterilerden gelen istekler ve müşteri ile yapılan sözleşmeler üretimi etkilemektedir.	0,199	3,13	0,001
Depo çalışanın parçaya gitmesi üretimi etkilemektedir.	0,021	0,58	0,313
Depodaki yükleme ve teslim etme işlemleri üretimi etkilemektedir.	0,232	2,99	0,003
Depolardaki diğer kriterler (genel temizlik, iş güvenliği, atık yönetimi vb.) üretimi etkilemektedir.	0,252	1,32	0,012
Depolanan malın özelliği (kırılma, parlama, patlama vb.) üretimi etkilemektedir.	0,098	1,74	0,122
R ² =0,657 F= 9,932 sig.=0,000			

Tabloda görülen regresyon analizinde R² değeri 0,657 olarak tespit edilmiştir. Buna göre modelde yer alan bağımsız değişkenler, bağımlı değişken olan depolama kararları üzerinde %65,7'lik değişimi açıklamaktadır.

Tablo 12. Satın Alma Kararlarının Üretime Etkisini İçeren KMO and Bartlett's Tablosu

Erzurum İli için Satın Alma Kararları	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,836
Bartlett's Test of Approx. Chi- Sphericity Square	4,00101
df	315
Sig.	,000

Erzincan İli için Satın Alma Kararları	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,899
Bartlett's Test of Approx. Chi- Sphericity Square	4,93025
df	345
Sig.	,000
Bayburt ili için Satın Alma Kararları	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,917
Bartlett's Test of Approx. Chi- Sphericity Square	4,99970
df	380
Sig.	,000

Yapılan analiz sonucuna göre Tablo 12.de gösterildiği gibi KMO'nun 0,50'den büyük olması örneklem büyüklüğünün uygun veya yeterli olmasını göstermektedir. Yine Bartlett's Sig. değeri 0,05'den küçük olduğundan dolayı çalışmaya faktör analizi uygulanabilir. Tablo 13. de satın alma kararlarına ilişkin faktör analizi içeren tablo aşağıda verilmiştir. Temel bileşenlerin analizinde Varimax (döndürme) yönteminden faydalanılmıştır.

Tablo 13. Satın Alma Kararlarına İlişkin Faktör Analizi

Değişkenler	Tedarikçi Firma Yet.(Tekn. ve Tic.)	İletişim ve İş Pozis.	Ekonomik Durum ve Talep Düzeyi	Örgüt. Amaç ve Politik.	Dağ. Perf. ve Ürün Tal. Karş.	Ted. Fir. Ürün Taş. Ve Yap. Söz.	Ted. Fir. Satış Son. Hiz.
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın teknolojik yeterliliği ve yeni ürün teknolojisi geliştirmesi üretimi etkilemektedir.	,856						
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın	,833						

ticari yeterliliği üretimi etkilemektedir.							
Satın alma kararı veren kişilerin tedarikçi hakkında ön bilgi sahibi olmaları üretimi etkilemektedir.	,709						
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın satıcı güvenliği üretimi etkilemektedir.	,705						
Satın alma kararlarındaki iletişim yetenekleri ve ikna çabaları üretimi etkilemektedir.		,805					
Satın alma kararlarındaki otorite düzeyleri, empati anlayışları ve kişilerin statüleri üretimi etkilemektedir.		,785					
Satın alma kararlarındaki görevli elemanların deneyimleri, yaşları, eğitim ve gelir durumları üretimi etkilemektedir.		,772					
Satın alma kararlarındaki süreçler (eğitilmiş iş gücü-ayrı bir satın alma bölümü gibi) ve sistemler üretimi etkilemektedir.		,624					
Satın alma kararlarındaki görevli elemanların iş pozisyonları ve risk		,591					

yüklenme faktörleri üretimi etkilemektedir.							
Satın alma kararlarındaki ekonomik durum üretimi etkilemektedir.			,805				
Satın alma kararlarındaki para maliyeti üretimi etkilemektedir.			,780				
Satın alma kararlarındaki teknolojik değişim ve ilerleme üretimi etkilemektedir.			,742				
Satın alma kararlarındaki talep düzeyi üretimi etkilemektedir.			,734				
Satın alma kararlarındaki politik ve yasal düzenlemeler üretimi etkilemektedir.				,846			
Satın alma kararlarındaki rekabet düzeyi üretimi etkilemektedir.				,761			
Satın alma kararlarındaki örgütsel amaçlar ve politikalar üretimi etkilemektedir.				,721			
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın dağıtım performansı üretimi etkilemektedir.					,836		
Satın alma kararlarındaki					,731		

tedarikçi firmanın ürün kalitesi üretimi etkilemektedir.							
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın gerekli ürün talebini karşılayabilme yeteneği üretimi etkilemektedir.						,711	
Tedarikçi firmanın ürün taşınması için kullanmış olduğu ulaştırma türü üretimi etkilemektedir.						,819	
Satın alma kararlarında maliyetleri yüksek olan hammadde ve yarı mamul alımlarının belirli kriterlere göre yapılması üretimi etkilemektedir.						,759	
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın müşteri yönlü olması üretimi etkilemektedir.						,551	
Satın alma kararlarında rutin olarak her yıl yapılan revizyonlar üretimi etkilemektedir.						,462	
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmadan, yüklü miktarda alım,satın alma sıklığı ve uzun dönemli							,851

sözleşmeler üretimi etkilemektedir.							
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın satış sonrası hizmetleri (kurulum, tamir-bakım vb.) üretimi etkilemektedir.							,831
Toplam Açıklanan Varyans							%69,30

Satın alma kararlarının üretim sürecine olan etkisini incelemek için veriler faktör analizine tabi tutulmuştur. Analiz sonuçlarına göre satın alma kararlarının üretime olan etkisine yönelik ifadelerin açıklanma oranı %69,30'dur. Yine faktör analizi sonuçları değerlendirildiğinde 7 faktör elde edilmiş ve sorular bu çerçevede gruplandırılmıştır. Tablo 14.de ise Erzurum ilinde satın alma kararlarının üretime etkisini gösteren regresyon analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo 14. Erzurum İli Satın Alma Kararlarının Üretime Etkisi

Bağımlı Değişken: Üretim Kapasitesi	Beta	T	P
Bağımsız Değişken: Satın Alma Kararları			
Satın alma kararlarındaki talep düzeyi üretimi etkilemektedir.	0,222	2,18	0,000
Satın alma kararlarındaki ekonomik durum üretimi etkilemektedir.	0,213	2,26	0,001
Satın alma kararlarındaki para maliyeti üretimi etkilemektedir.	0,270	3,20	0,000
Satın alma kararlarındaki teknolojik değişim ve ilerleme üretimi etkilemektedir.	0,454	2,54	0,000
Satın alma kararlarındaki rekabet düzeyi üretimi etkilemektedir.	0,199	3,69	0,000
Satın alma kararlarındaki politik ve yasal düzenlemeler üretimi etkilemektedir.	0,075	0,60	0,242
Satın alma kararlarındaki örgütsel amaçlar ve politikalar üretimi etkilemektedir.	0,055	0,57	0,344
Satın alma kararlarındaki süreçler (eğitilmiş iş gücü-ayrı bir satın alma bölümü gibi) ve sistemler üretimi etkilemektedir.	0,404	3,36	0,003

Satın alma kararlarındaki otorite düzeyleri, empati anlayışları ve kişilerin statüleri üretimi etkilemektedir.	0,272	2,99	0,014
Satın alma kararlarındaki iletişim yetenekleri ve ikna çabaları üretimi etkilemektedir.	0,300	3,01	0,003
Satın alma kararlarındaki görevli elemanların deneyimleri, yaşları, eğitim ve gelir durumları üretimi etkilemektedir.	0,299	3,16	0,001
Satın alma kararlarındaki görevli elemanların iş pozisyonları ve risk yüklenme faktörleri üretimi etkilemektedir.	0,140	2,40	0,038
Satın alma kararı veren kişilerin tedarikçi hakkında ön bilgi sahibi olmaları üretimi etkilemektedir.	0,287	3,31	0,001
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın teknolojik yeterliliği ve yeni ürün teknolojisi geliştirmesi üretimi etkilemektedir.	0,037	2,88	0,011
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın ticari yeterliliği üretimi etkilemektedir.	0,250	2,80	0,004
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın satıcı güvenliği üretimi etkilemektedir.	0,160	2,12	0,003
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın gerekli ürün talebini karşılayabilme yeteneği üretimi etkilemektedir.	0,333	2,80	0,003
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın dağıtım performansı üretimi etkilemektedir.	0,099	0,99	0,390
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın ürün kalitesi üretimi etkilemektedir.	0,333	3,33	0,000
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın satış sonrası hizmetleri (kurulum, tamir-bakım vb.) üretimi etkilemektedir.	0,055	0,50	0,414
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmadan, yüklü miktarda alım,satın alma sıklığı ve uzun dönemli sözleşmeler üretimi etkilemektedir.	0,098	1,13	0,016
Satın alma kararlarında rutin olarak her yıl yapılan revizyonlar üretimi etkilemektedir.	0,202	1,01	0,009
Satın alma kararlarında maliyetleri yüksek olan hammadde ve yarı mamul alımlarının belirli kriterlere göre yapılması üretimi etkilemektedir.	0,175	1,11	0,012

Tedarikçi firmanın ürün taşınması için kullanmış olduğu ulaştırma türü üretimi etkilemektedir.	,232	1,99	0,009
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın müşteri yönlü olması üretimi etkilemektedir.	0,200	3,02	0,001
$R^2=0,755$ $F=149,210$ $sig.=0,000$			

Tablo 14. de görülen regresyon analizinde R2 değeri 0,755 olarak tespit edilmiştir. Buna göre modelde yer alan bağımsız değişkenler, bağımlı değişken olan satın alma kararları üzerinde %75,5'lik değişimi açıklamaktadır.

Tablo 15. Erzincan İli Satın Alma Kararlarının Üretime Etkisi

Bağımlı Değişken: Üretim Kapasitesi	Beta	T	p
Bağımsız Değişken: Satın Alma Kararları			
Satın alma kararlarındaki talep düzeyi üretimi etkilemektedir.	0,270	2,80	0,000
Satın alma kararlarındaki ekonomik durum üretimi etkilemektedir.	0,290	2,93	0,000
Satın alma kararlarındaki para maliyeti üretimi etkilemektedir.	0,275	3,33	0,000
Satın alma kararlarındaki teknolojik değişim ve ilerleme üretimi etkilemektedir.	0,505	3,03	0,000
Satın alma kararlarındaki rekabet düzeyi üretimi etkilemektedir.	0,212	2,99	0,002
Satın alma kararlarındaki politik ve yasal düzenlemeler üretimi etkilemektedir.	0,176	2,12	0,001
Satın alma kararlarındaki örgütsel amaçlar ve politikalar üretimi etkilemektedir.	0,292	2,90	0,014
Satın alma kararlarındaki süreçler (eğitimli iş gücü-ayrı bir satın alma bölümü gibi) ve sistemler üretimi etkilemektedir.	0,330	3,13	0,011
Satın alma kararlarındaki otorite düzeyleri, empati anlayışları ve kişilerin statüleri üretimi etkilemektedir.	0,172	0,99	0,303
Satın alma kararlarındaki iletişim yetenekleri ve ikna çabaları üretimi etkilemektedir.	0,375	3,21	0,002

Satın alma kararlarındaki görevli elemanların deneyimleri, yaşları, eğitim ve gelir durumları üretimi etkilemektedir.	0,277	3,05	0,002
Satın alma kararlarındaki görevli elemanların iş pozisyonları ve risk yüklenme faktörleri üretimi etkilemektedir.	0,244	2,95	0,018
Satın alma kararı veren kişilerin tedarikçi hakkında ön bilgi sahibi olmaları üretimi etkilemektedir.	0,202	2,92	0,002
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın teknolojik yeterliliği ve yeni ürün teknolojisi geliştirmesi üretimi etkilemektedir.	0,137	2,57	0,005
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın ticari yeterliliği üretimi etkilemektedir.	0,261	2,55	0,005
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın satıcı güvenliği üretimi etkilemektedir.	0,260	2,60	0,002
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın gerekli ürün talebini karşılayabilme yeteneği üretimi etkilemektedir.	0,160	2,30	0,017
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın dağıtım performansı üretimi etkilemektedir.	0,140	2,59	0,044
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın ürün kalitesi üretimi etkilemektedir.	0,313	3,03	0,000
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın satış sonrası hizmetleri (kurulum, tamir-bakım vb.) üretimi etkilemektedir.	0,075	0,70	0,313
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmadan, yüklü miktarda alım,satın alma sıklığı ve uzun dönemli sözleşmeler üretimi etkilemektedir.	0,155	1,75	0,013
Satın alma kararlarında rutin olarak her yıl yapılan revizyonlar üretimi etkilemektedir.	0,241	1,41	0,018
Satın alma kararlarında maliyetleri yüksek olan hammadde ve yarı mamul alımlarının belirli kriterlere göre yapılması üretimi etkilemektedir.	0,188	1,08	0,091
Tedarikçi firmanın ürün taşınması için kullanmış olduğu ulaştırma türü üretimi etkilemektedir.	0,252	2,15	0,003
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın müşteri yönlü olması üretimi etkilemektedir.	0,252	3,12	0,001

$R^2=0,727$ $F=135,014$ $sig.=0,000$

Tablo 15. de görülen regresyon analizinde R2 değeri 0,727 olarak tespit edilmiştir. Buna göre modelde yer alan bağımsız değişkenler, bağımlı değişken olan satın alma kararları üzerinde %72,7'lik değişimi açıklamaktadır.

Tablo 16. Bayburt İli Satın Alma Kararlarının Üretime Etkisi

Bağımlı Değişken: Üretim Kapasitesi	Beta	T	p
Bağımsız Değişken: Satın Alma Kararları			
Satın alma kararlarındaki talep düzeyi üretimi etkilemektedir.	0,255	2,77	0,001
Satın alma kararlarındaki ekonomik durum üretimi etkilemektedir.	0,203	2,50	0,001
Satın alma kararlarındaki para maliyeti üretimi etkilemektedir.	0,217	2,91	0,000
Satın alma kararlarındaki teknolojik değişim ve ilerleme üretimi etkilemektedir.	0,357	3,01	0,001
Satın alma kararlarındaki rekabet düzeyi üretimi etkilemektedir.	0,176	1,98	0,003
Satın alma kararlarındaki politik ve yasal düzenlemeler üretimi etkilemektedir.	0,096	0,88	0,122
Satın alma kararlarındaki örgütsel amaçlar ve politikalar üretimi etkilemektedir.	0,175	0,88	0,302
Satın alma kararlarındaki süreçler (eğitimli iş gücü-ayrı bir satın alma bölümü gibi) ve sistemler üretimi etkilemektedir.	0,222	2,99	0,007
Satın alma kararlarındaki otorite düzeyleri, empati anlayışları ve kişilerin statüleri üretimi etkilemektedir.	0,101	0,75	0,373
Satın alma kararlarındaki iletişim yetenekleri ve ikna çabaları üretimi etkilemektedir.	0,414	3,11	0,002
Satın alma kararlarındaki görevli elemanların deneyimleri, yaşları, eğitim ve gelir durumları üretimi etkilemektedir.	0,287	3,07	0,001
Satın alma kararlarındaki görevli elemanların iş pozisyonları ve risk yüklenme faktörleri üretimi etkilemektedir.	0,130	1,49	0,042

Satın alma kararı veren kişilerin tedarikçi hakkında ön bilgi sahibi olmaları üretimi etkilemektedir.	0,303	3,13	0,013
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın teknolojik yeterliliği ve yeni ürün teknolojisi geliştirmesi üretimi etkilemektedir.	0,074	0,77	0,212
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın ticari yeterliliği üretimi etkilemektedir.	0,242	2,12	0,009
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın satıcı güvenliği üretimi etkilemektedir.	0,303	2,99	0,016
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın gerekli ürün talebini karşılayabilme yeteneği üretimi etkilemektedir.	0,191	2,71	0,013
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın dağıtım performansı üretimi etkilemektedir.	0,177	2,01	0,071
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın ürün kalitesi üretimi etkilemektedir.	0,299	2,77	0,000
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın satış sonrası hizmetleri (kurulum, tamir-bakım vb.) üretimi etkilemektedir.	0,170	1,02	0,019
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmadan, yüklü miktarda alım,satın alma sıklığı ve uzun dönemli sözleşmeler üretimi etkilemektedir.	0,254	1,59	0,011
Satın alma kararlarında rutin olarak her yıl yapılan revizyonlar üretimi etkilemektedir.	0,151	1,11	0,17
Satın alma kararlarında maliyetleri yüksek olan hammadde ve yarı mamul alımlarının belirli kriterlere göre yapılması üretimi etkilemektedir.	0,313	3,30	0,019
Tedarikçi firmanın ürün taşınması için kullanmış olduğu ulaştırma türü üretimi etkilemektedir.	0,199	1,99	0,013
Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın müşteri yönlü olması üretimi etkilemektedir.	0,333	3,10	0,001
R ² =0,711 F=129,981 sig.=0,000			

Tablo 16. da görülen regresyon analizinde R2 değeri 0,711 olarak tespit edilmiştir. Buna göre modelde yer alan bağımsız değişkenler, bağımlı değişken olan satın alma kararları üzerinde %71,1'lik değişimi açıklamaktadır.

IV. Sonuç ve Öneriler

Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerindeki imalat işletmelerinde depolama ve satın alma kararlarının etkisine yönelik yapılan karşılaştırma sonucunda aşağıda verilen bulgulara ulaşılmıştır. Depolama kararlarına ilişkin bulgular;

- “Depo yer seçimi üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği tespit edilmiştir.
- “Depo boyutları ve kapasitesi üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği belirlenmiştir.
- “Depodaki mülkiyet biçimi üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği saptanmıştır.
- “Depodaki ürün hacmi ve ağırlığı üretimi etkilemektedir.” ifadesinin Erzurum ve Bayburt illerinde üretimi etkilemediği ancak Erzincan ilinde ise, üretimi etkilediği görülmüştür.
- “Depodaki ürün döngü hızı ve sevkiyat ile bekleme süreleri üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilemediği tespit edilmiştir.
- “Depoda kullanılan palet çeşitleri ve ölçüleri üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilemediği belirlenmiştir.
- “Depoda kullanılan stok yöntemleri üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzurum ilinde üretimi etkilemediği ancak Erzincan ve Bayburt illerinde ise, üretimi etkilediği saptanmıştır.
- “Depoda kullanılan sipariş toplama (toplayıcıdan parçaya, otomasyona dayalı vb.) üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilemediği görülmüştür.
- “Depoda kullanılan yazılım ve bilgi teknolojileri üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzurum ve Erzincan illerinde üretimi etkilediği ancak Bayburt ilinde ise, üretimi etkilemediği belirlenmiştir.
- “Depodaki önleyici ve düzeltici faaliyetler üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği tespit edilmiştir.
- “Depoda uygulanan depolama teknikleri ve depo ekipmanları üretimi etkilemektedir.” Erzurum ve Bayburt illerinde üretimi etkilemediği ancak Erzincan ilinde ise, üretimi etkilediği görülmüştür.
- “Depodaki elleçleme faaliyetleri üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilemediği saptanmıştır.
- “Depodaki konsolidasyon faaliyetleri üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzincan ve Bayburt illerinde üretimi etkilediği ancak Erzurum ilinde ise üretimi etkilemediği belirlenmiştir.
- “Depodaki ambalajlama faaliyetleri üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzurum ve Bayburt illerinde üretimi etkilemediği ancak Erzincan ilinde üretimi etkilediği tespit edilmiştir.
- “Depodaki çok çalışılan malların depolanması üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzurum ve Erzincan illerinde üretimi etkilemediği ancak Bayburt ilinde ise üretimi etkilediği belirlenmiştir.

➤ “Depodaki malzeme taşıma sistemleri üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzurum ve Erzincan illerinde üretimi etkilediği Bayburt ilinde ise, üretimi etkilemediği görülmüştür.

➤ “Depolama sistemleri (raf, blok, çekmece, otomatik vb.) üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzincan ve Bayburt illerinde üretimi etkilediği ancak Erzurum ilinde üretimi etkilemediği saptanmıştır.

➤ “Depodaki ürünlerin saklama koşullarının güvenliği üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği tespit edilmiştir.

➤ “Depodaki diğer faaliyetler (risk yönetimi, performans ölçümü vb.) üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzurum ve Bayburt illerinde üretimi etkilemediği ancak Erzincan ilinde ise, üretimi etkilediği belirlenmiştir.

➤ “Depodaki spekülasyon, sezonsal ve modası geçmiş malların depolanması üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilemediği görülmüştür.

➤ “Depolarda müşterilerden gelen istekler ve müşteri ile yapılan sözleşmeler üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği saptanmıştır.

➤ “Depo çalışanın parçaya gitmesi üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzurum ve Bayburt illerinde üretimi etkilemediği ancak Erzincan ilinde ise, üretimi etkilediği tespit edilmiştir.

➤ “Depodaki yükleme ve teslim etme işlemleri üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği belirlenmiştir.

➤ “Depolardaki diğer kriterler (genel temizlik, iş güvenliği, atık yönetimi vb.) üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği görülmüştür.

➤ “Depolanan malın özelliği (kırılma, parlama, patlama vb.) üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzurum ve Erzincan illerinde üretimi etkilediği ancak Bayburt ilinde ise, üretimi etkilemediği saptanmıştır.

Satın alma kararlarına ilişkin bulgular ise şunlardır:

➤ “Satın alma kararlarındaki talep düzeyi üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği görülmüştür.

➤ “Satın alma kararlarındaki ekonomik durum üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği saptanmıştır.

➤ “Satın alma kararlarındaki para maliyeti üretimi etkilemektedir. İfadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği belirlenmiştir.

➤ “Satın alma kararlarındaki teknolojik değişim ve ilerleme üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği tespit edilmiştir.

➤ “ Satın alma kararlarındaki rekabet düzeyi üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği görülmüştür.

➤ “Satın alma kararlarındaki politik ve yasal düzenlemeler üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzurum ve Bayburt illerinde üretimi etkilemediği, ancak Erzincan iline ise, üretimi etkilediği saptanmıştır.

- “Satın alma kararlarındaki örgütsel amaç ve politikalar üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzurum ve Bayburt illerinde üretimi etkilemediği, ancak Erzincan iline ise, üretimi etkilediği belirlenmiştir.
- “Satın alma kararlarındaki süreçler (eğitilmiş iş gücü-ayrı bir satın alma bölümü gibi) ve sistemler üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği tespit edilmiştir.
- “Satın alma kararlarındaki otorite düzeyleri, empati anlayışları ve kişilerin statüleri üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzincan ve Bayburt illerinde üretimi etkilemediği ancak Erzurum ilinde üretimi etkilediği görülmüştür.
- “Satın alma kararlarındaki iletişim yetenekleri ve ikna çabaları üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği saptanmıştır.
- “Satın alma kararlarındaki görevli elemanların deneyimleri, yaşları, eğitimleri ve gelir durumları üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği belirlenmiştir.
- “Satın alma kararlarındaki görevli elemanların iş pozisyonları ve risk yüklenme faktörleri üretimi etkilemektedir.” İfadesi Erzurum ve Bayburt illerinde üretimi etkilemediği ancak Erzincan ilinde ise, üretimi etkilediği tespit edilmiştir.
- “Satın alma kararı veren kişilerin tedarikçi hakkında ön bilgi sahibi olmaları üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği görülmüştür.
- “Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın teknolojik yeterliliği ve yeni ürün teknolojisi geliştirilmesi üretimi etkilemektedir.” Erzurum ve Erzincan illerinde üretimi etkilediği ancak Bayburt ilinde ise, üretimi etkilemediği saptanmıştır.
- “Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın ticari yeterliliği üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği belirlenmiştir.
- “Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın satıcı güvenliği üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği tespit edilmiştir.
- “Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın gerekli ürün talebini karşılayabilme yeteneği üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği görülmüştür.
- “Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın dağıtım performansı üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilemediği saptanmıştır.
- “Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın ürün kalitesi üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği belirlenmiştir.
- “Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın satış sonrası hizmetleri (kurulum, tamir-bakım vb.) üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzurum ve Erzincan illerinde üretimi etkilemediği ancak Bayburt ilinde ise, üretimi etkilediği tespit edilmiştir.

➤ “Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmadan, yüklü miktarda alım, satın alma sıklığı ve uzun dönemli sözleşmeler üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği görülmüştür.

➤ “Satın alma kararlarında rutin olarak her yıl yapılan revizyonlar üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği saptanmıştır.

➤ “Satın alma kararlarında maliyetleri yüksek olan hammadde ve yarı mamul alımlarının belirli kriterlere göre yapılması üretimi etkilemektedir.” ifadesi Erzurum ve Bayburt illerinde üretimi etkilediği ancak Erzincan ilinde ise, üretimi etkilemediği belirlenmiştir.

➤ “Tedarikçi firmanın ürün taşınması için kullanmış olduğu ulaştırma türü üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği tespit edilmiştir.

➤ “Satın alma kararlarındaki tedarikçi firmanın müşteri yönlü olması üretimi etkilemektedir.” ifadesi araştırmanın yapıldığı tüm illerde üretimi etkilediği görülmüştür.

Sonuç olarak çalışma kapsamındaki depolama ve satın alma kararlarının illere göre üretimi etkileme düzeyinin farklı olduğu tespit edilmiştir. Özellikle depolama kararlarının üretime olan etkisi konusunda illere göre önemli derecede farklılıkların olduğu anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra satın alma kararlarının üretime etkisi noktasında ise, nispeten illere göre farklılıklar olsa da genel anlamda aynı faaliyetlere göre uygulamaların yapıldığı tespit edilmiştir.

Çalışma, konu ile ilgili gerçekleştirilmiş az sayıda çalışmalardan biridir. Belirtilen ve tespit edilen noktalar göz önünde bulundurulmak şartı ile bundan sonra gerçekleştirilecek olan benzer araştırmalara yol gösterici nitelik taşıması bakımından önemlidir. Yine farklı sektörlerde farklı nitelikteki çalışanlara benzer araştırmalar yapılması daha net sonuçlar elde edilmesi bakımından faydalı olacaktır.

Yapılan bu çalışma sonucunda işletmelerinin yöneticilerine, Sanayi ve Ticaret Odalarına, konu ile ilgili çalışma yapan akademisyenlere katkı sağlayacaktır. Ayrıca araştırmanın Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinde planlandığı göz önüne alındığında bölgede faaliyet gösteren imalat işletmelerine yol gösterici olacaktır.

Kaynaklar

Aghezzaf, E. (2005). *Capacity Planning and Warehouse Location in Supply Chains With Uncertain Demands*, Journal of the Operational Research Society, Vol, 56, Issue, 4, 453-462.

Baboli, A. Fondrevelle, J. Pirayesh N,M. ve Mehrabi, A. (2007). *Centralized And Decentralized Replenishment Policies Considering Inventory and Transportation in A Two-Echelon Pharmaceutical Downstream Supply Chain*, 33rd International Conference on Operational Research Applied to Health Services (ORAHS'2007).

Bahar, B. (2015). *Elektronik Ağızdan Ağıza İletişimin Tüketici Satın Alma Kararlarına Etkisi*, Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, Cilt: 52 Sayı: 609, 63-72.

- Baier, C. (2008). *The Alignment Performance Link in Purchasing and Supply Management*. Frankfurt: Gabler-Verlag is a Company Of Springer Science and Business Media.
- Berrena, R. ve Sanchez, M. (2010). *Frequency of Consumption And Changing Determinants of Purchase Decision: From Attributes To Values in The Organic Food Market*, Spanish Journal of Agricultural Research, Vol,2, 251-272.
- Bhatnagar, A. (2009). *Textbook of Supply Chain Management*. India: Word –Press.
- Demirdöğen, O. ve Korucuk, S. (2017). *Depolama ve Satın Alma Kararlarının Üretime Etkisi: TR A1 Bölgesi İmalat İşletmelerinde Bir Uygulama*, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı, 54, 56-76.
- Erciş, A. Ünal, S. Ve Can, P. (2007). *Yaşam Tarzlarının Satın Alma Karar Süreci Üzerindeki Rolü*, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimleri Dergisi, Cilt, 21, Sayı, 2, 281- 311.
- Görçün, Ö. F. (2013). *Depo ve Envanter Yönetimi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Gülarslan, A. (2011). *Tüketici Olarak Çocuk ve Ailenin Satın Alma Kararlarına Etkisi*, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 6/4, 126-137.
- Kim, H, W. ve Gupta, S. (2009). *A Comparison of Purchase Decision Calculus Between Potential and Repeat Customers of An Online Store*, Decisions Support Systems, Vol,47, Issue,4, 477-487.
- Küçük, O. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Küçük, O. (2014). *Lojistik İlkeleri ve Yönetimi*. Ankara: Seçkin Yayımcılık.
- Kwahk, K. ve Kim, B. (2017). *Effects of Social Media on Consumers' Purchase Decisions: Evidence From Taobao*, Service Business, Vol, 11, Issue, 4, 803-829.
- Lee, J, A. ve Kacen J, J. (2008). *Cultural Influences on Consumer Satisfaction With Impulse and Planned Purchase Decisions*, Journal of Business Research, Vol,61, Issue,3, 265-272.
- Modrak, V. Knuth, P. ve Sebej, P. (2010). *Adoption of RFID Technology in Warehouse Management*, International Conference on Enterprise Information Systems, 199-208.
- Murphy, R. P. ve Wood, F. D. (2004). *Contemporary Logistics*. Eight Edition, Pearson Education International, Prentice Hall.
- Neha, S. ve Manoj, M. (2013). *Impact of Sales Promotion ToolsoOn Consumer's Purchase Decision Towards White Good (Refrigerator) At Durg And Bhilai Region of CG, India*, Research Journal of Management Sciences, Vol. 2(7), 10-14.

- Powers, T, Advincula, D, Austin, M, S. Graiko, S. ve Snyder, J. (2012). *Digital and Social Media In the Purchase Decision Process A Special Report from the Advertising Research Foundation*.
- Roh, S, Jung, H. ve Han, C. (2013). *Warehouse Location Decision Factors in Humanitarian Relief Logistics*, The Asian Journal of Shipping and Logistics”, Vol, 29, Issue, 1, 103- 120.
- Rimieni, K. (2008). “The Design and Operation of Warehouse”. *Economics and Management*, 13, 652-657.
- Serin, G. (2005). Marka Haberdarlığı, Algı ve Kullanım Davranışının Satın Alma Kararı Üzerindeki Etkisi: TV ve Ev Sineması Ürünleri Kategorisinde Markalar Arası Karşılaştırma, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Serap, Ç. Ve Nakipoğlu, M,A,B. (2003). *Çevreci Pazarlama ve Tüketicilerin Çevreci Tutumlarının Satın Alma Davranışlarına Etkileri İle İlgili Bir Uygulama*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt.12, Sayı, 12, 39-54.
- Shulman, J,D. Cunha, M. ve Clair, J.K.(2016) *Consumer Uncertainty and Purchase Decision Reversals: Theory and Evidence*, Marketing Science, 590-605.
- Stoll, J. Koph, R. Schneider, J. ve Lanza, G. (2015). *Criticality Analysis of Spare Parts Management: A Multi-Criteria Classification Regarding A Cross-Plant Central Warehouse Strategy*, Production Engineering, Vol, 9, Issue, 2, 225-235.
- Ursu, R. (2017). *The Power of Rankings: Quantifying the Effect of Rankings on Online Consumer Search and Purchase Decisions*, SSRN, 53, 1-53.
- Vural, İ. ve Güllü, K. (2017) *Satın Alma Karar Sürecinde Kadınların Demografik Özellikleri Üzerine Kazakistan'da Bir Araştırma*, Erciyes Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, 50, 79-93.
- Yıldız, Z. ve Akçayır, Ö. (2015). *AVM'lerin Tüketici Satın Alma Davranışlarına Etkisi Üzerine Bir Saha Çalışması*, Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt, 6, Sayı, 3, 193-211.
- Weele, A. J. V. (2010). *Satın Alma ve Tedarik Zinciri Yönetimi: Analiz, Strateji, Planlama ve Uygulama*. (Çeviri Editörü: Metin Çancı) İstanbul: Ezgi Matbaacılık (2014).